

ADOPSİ

Adopsi sözcüğü sözlük anlamında "benimseme, sahip çıkma, evlat edinme" anlamına gelmektedir. Uluslararası dayanışma hareketinde yerleşmiş anlamıyla ise herhangi bir tutukluya ve tutuklu ailesine maddi veya manevi olarak sahip çıkma anlamında kullanılmaktadır.

Bugün kimi insan hakları örgütleri veya tutuklunun mesleğine bağlı olarak paralel meslek örgütleri adopsi etme kararı alabiliyorlar. Moral açıdan adopsi olarak benimsenen bu yaklaşım dana çok kamuoyunda tanınan, aydın ve çevrelerden oluşuyor. Bu tutuklu ailesinden çok, o tutuklunun serbest bırakılması, özel bilgi toplanması, haberleşme ve özel olarak o kişiye ilişkin durumu yakından takip vb biçimde alabiliyor. Elbette ailesi ile haberleşiyor, zaman zaman da para yardımı yapıyor.

Örneğin Amnesty International'in barış davasından 2 gazeteciye adopsi etme kararı veya Beşiktaş Ressamlar Örgütü'nün Orhan Taylan'ı adopsi etme kararı gibi. Bu hangi davada hangi isimler öne çıkacak sorusuna da bir yanıt olabilir. Ne ki bu adopsiler adopsi eden örgütlerin gücüne de bağlı olarak çok sınırlı ve lokal kalmakta, yerel dayanışma hareketlerinden kopuk yürümektedir. Burada daha önce de değindiğimiz gibi moral açıdan etkisi olup maddi yönden katkı ya hiç olmamakta olsa bile çok sınırlı düzeyde kalmaktadır. Genel olarak tutukluların ve tutuklu ailelerinin adopsi meselesinde ise İtali ve Yunanistan deneylerinden sonuçlar çıkartmak olanaklıdır. Burada adopsi edilenlerin ünlü kişiler olması değil gerçekten maddi dayanışmaya ihtiyaç göstermesi önemlidir. Pek çok ülkede olduğu gibi doğrudan hapishanelere ve tutuklulara para yardımı zor yapılmaktadır. O zaman; tutuklunun adı, soyadı, bulunduğu hapishane, ailesinin durumu ve adresi biçiminde bir liste hazırlanmakta, bu listeye göre bir dağıtım yapılmaktadır. Burada ailesinin durumu denilirken evli-bekar olması, mesleği, kaç çocuğu olduğu, ailede çalışılan olup olmaması, hangi davadan yargılandığı vb sosyal durumu öne alınıyor. Bu çok uzun bir enformasyonu içermiyor, 3-4 cümle yeterli. Burada önemli olan eğer adopsi bir sendika tarafından yapılacaksa veya sendikanın bir şubesi söz konusu ise kişinin sendika davasından yargılanıyor olması, öğretmen sendikası tarafından yapılıyorsa öğretmen olması. Kocasını herhangi bir davadan yargılanıyor ise eşinin, örneğin bir kadın örgütü üyesi olarak gösterilmesi gibi.

Adopsi bir aile ve birkaç aile tarafından birleşilerek yapılabilir. Veya üniversitede oluşturulan bir grup bir aileye her ay düzenli bir para göndermeyi üstleniyor. Bir sendika veya şubesi kararı alabiliyor. Adopsiye bağlı çalışma gurupları da oluşturuluyor, bunlar el işi vb satarak bu ailelere yardımcı oluyorlar.

Adopsilerde seçilen aile, parayı gönderen kişi-kuruluş arasında asgari bir haberleşme sağlanıyor. Örneğin mektupla parayı aldığı yazıyor. Bu paranın yerine ulaşıp ulaşmadığını denetlemek için ülkeye Avrupa'dan insanlar bile gidebiliyor. Paranın gönderilmesinde kullanılan yöntem isme havi çek. Dolayısıyla para sadece gönderilen tarafından çekiliyor, cunta el koyamıyor. Paranın alınmasında sorun çıkarsa söz konusu aileye onu destekleyen kuruluşlar protesto ediyor, propoganda olanakları doguyor. Bu arada yabancı kuruluşların parayı Türkiyeli örgütlere verip kendilerinin bu paranın nereye gittiğini bilmemesi toplanılan paranın ve dayanışma hareketinin güvenilirliği ve yığınsallığı açısından sorun yaratıyor.

Avrupalı bugüne dek yaptığı yardımların ne ölçüde yerine ulaştığından endişeli ve emin olmak istiyor. Örneğin bu paranın Türkiyeli işçi veya bir örgüt adına gönderilmesi önerisi bu yüzden iyi karşılanmıyor. Şimdi bizim sınırlı deneyimimizde sorun sağlıklı adreslerin bulunup verilmesi; şu anda en az 2 aile için başvuruda bulunanlara dahi bu olanak veremiyoruz.

Tutukluların ve ailelerin adreslerinin özellikle yaz dönemi sonuna dek sağlanması ve maddi yardım yapılacakların tespiti. Bizim ilk saptamalarımıza göre ayda 10 OOTL'sına kadar para hapishanelere isme gönderilebilir.

Hapishanelerdeki durum, direniş haberleri, davalar hakkında bilgilendirme vb de adopsi hareketinin yaygınlaşması ve benimsenmesi açısından paralel yürüyecek bir çalışma olmalıdır. Avrupada bu çalışma içinde yöntem olarak elbette ülkeden ülkeye değişmekle beraber, yerel birimler, mahalli örgütlenmelerden daha çabuk sonuç alınmakta ve tabandaki bu çalışma merkezi yapıyı zorlamaktadır. Miktarı ne olursa olsun temin edilen isim ve adresler ülkelerin olanakları ve suralardaki etkinliklerimiz dikkate alınarak adopsi hedeflenerek dağıtılmalıdır.

"BARIŞ VE DAYANIŞMA BÜROSU"

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VE YAYIN KURUMU
TÜSTAV